

Економічні механізми для кандидатів на вступ до ЄС

29/07/22

Шнирков О.І., координатор Центру досконалості Жана Моне

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проекту Центру досконалості Жана Моне №611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE «Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід».

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union within the Jean Monnet Centre of Excellence Project № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE “Advancing European Studies in Ukraine: Interdisciplinary Approach”.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Копенгагенські критерії

- стабільність установ, що гарантують демократію, верховенство права, забезпечення прав людини, повагу і захист прав меншин;
- наявність діючої ринкової економіки та спроможність витримати тиск конкуренції та ринкових сил у межах Європейського Союзу
- спроможність взяти на себе зобов'язання, що випливають із членства в ЄС, включаючи визнання цілей політичного, економічного та валютного союзу.

Країни-кандидати на вступ до ЄС

країна	Заявка	статус	початок перемовин
• Албанія	• 2009	2014	2022
• Р.Півнична Македонія	• 2004	2005	2022
• Чорногорія	• 2008	2010	2012
• Сербія	• 2009	2012	2014
• Туреччина	• 1987	1999	2005
• Україна	• 2022	2022	
• Молдова	• 2022	2022	
• Потен. канд. -			
• Боснія та Герцеговина,	• 2016		
• Косово			

Економічні механізми для країн-кандидатів на вступ до ЄС

- 1. Торговельні **поступки та доступ** до ринків (угоди про асоціацію, стабілізацію, зони вільної торгівлі, митне партнерство, діагональна кумуляція походження товарів і т.п.)
- 2. Економічна та технічна **допомога** для розвитку інституцій та галузей (копенгагенські критерії, стандарти, норми, правила ЄС і т.п.)
- 3. Кредити та гранти через **спеціальні інструменти** для кандидатів (PHARE, PHARE CBC, ISPA, SAPARD, CARDS для ЦСЄ, з 2007р. - інструмент передвступної допомоги- **ІРА**)
- 4. Доступ до окремих **фондів та програм** ЄС (European Peace Facility – 5 млрд. євро, External Action Guarantee – 53,4 млрд. євро, European Union Recovery Instrument (COVID-19), Erasmus+, Invest EU Fund, Creative Europe, European Fund for Sustainable Development та ін.)

Інструмент передвступної допомоги - ІРА

- **ІРА – 1, 2007-13рр., 11,5** млрд. євро – перехідна допомога та **створення інституцій**; транскордонне співробітництво, регіональний розвиток, розвиток людських ресурсів; **розвиток сільської місцевості**.
- **ІРА – 2, 2014-20рр., 12,8** млрд. євро – підтримка політичної реформи; підтримка економічного, соціального та територіального розвитку з акцентом на **смарт, стале та інклюзивне зростання**; посилення можливостей кандидатів виконувати зобов'язання як країн-членів; посилення **регіональної інтеграції**.
- **ІРА – 3, 2021-27рр., 14,2** млрд. євро – **верховенство права**, фундаментальні права, демократія; управління, **адаптація** правил, стандартів, політик та правил до Acquis Communautaire ЄС; захист довкілля, **низьковуглецева економіка**; конкурентоспроможність, інклюзивне зростання, **цифрова економіка**; транскордонне співробітництво.

Тематичні пріоритети ІРА 3

(20 пріоритетів, 10 для транскордонної співпраці)

- У т.ч.:
- - посилення податкового та економічного управління. **Макроекономічна стабільність**, соціальне зближення, сталий розвиток, розбудова ринкової економіки, що витримує конкурентний тиск у Союзі. Наближення до Спільного регіонального ринку.
- - забезпечення відповідності правил, стандартів, політик та практик **Acquis Communautaire**, у т.ч. у сферах публічних закупівель та правил державної допомоги.
- - сприяння **занятості**.
- - розвиток інфраструктури, у т.ч. **енергобезпеки та диверсифікації**.
- - покращення бізнес-середовища для приватного сектору, у т.ч. **МСП**.
- - покращення доступу до **цифрових технологій та інновацій**.
- - захист **довкілля**.
- - використання **атомної енергії** у мирних цілях.
- - підвищення конкурентоспроможності **аграрного сектору відповідно до правил та стандартів ЄС**

Індикатори та показники виконання ІРА

Єврокомісія, Представництва ЄС, Євростат, Світовий банк, національна статистика, Євроагентво з довкілля, Рада регіонального співробітництва тощо)

- 1. Зведений індикатор політичних критеріїв
- 2. Відношення до ЄС
- 3. Зведений індикатор відповідності Acquis Communautaire
- 4. Зведений індикатор економічних критеріїв
- 5. Витрати на соціальний захист
- 6. Цифрові навички
- 7. Легкості ведення бізнесу
- 8. Енергетична інтенсивність у співвідношенні витрат первинної енергії та ВВП
- 9. Показники зменшення викидів CO₂
- 10. Захист та управління морськими, земельними, водними екосистемами
- 11. Добросусідські відносини

Економічні механізми для країн-кандидатів - виклики та можливості для України

- ПВЗВТ України з ЄС, виконання УА з ЄС – 63% (07.22)
- Кредити та гранти ЄС – 2014-21рр. – 17,4 млрд. євро+ 17 млрд. євро 2022р.
- Механізми приєднання до ІРА
- Війна Росії проти України (негативні економічні ефекти)
- ПІІ в умовах війни та відсутності гарантій безпеки
- Конкурентоспроможність України в європейських та світових ланцюжках доданої вартості в умовах агресії РФ